

INFORME DE EXECUCIÓN DO PLAN FORTE-FFP 2021-2022

GRAO DE MESTRE/A DE EDUCACIÓN PRIMARIA E GRAO DE MESTRE/A DE EDUCACIÓN INFANTIL

(elaborado polos Coordinadores dos Títulos de Grao de Mestre/a de Educación Primaria e Grao de Mestre/a de Educación Infantil)

O Plan FORTE-FFP (Plan de Formación, Orientación e Tutorización do Estudiantado da FFP) responde ao proceso PC-03 (Apoio a estudantes) do Manual de Procesos da FFP, que ten por obxecto establecer como o centro acolle, orienta e tutela ao alumnado na súa incorporación á universidade e durante todo o período de estudos, coa finalidade de favorecer a súa aprendizaxe, o seu desenvolvemento e a orientación laboral. O Plan responde ás catro liñas de actuación sinaladas no Manual de Procesos:

1. Acolle ao alumnado de novo ingreso e proporcionarlle a información necesaria para a súa incorporación á universidade.
2. Orientar ao alumnado no desenvolvemento do título (prácticas externas, mobilidade, mencións, elaboración e defensa de Traballo Fin de Grao [TFG]/Traballo Fin de Mestrado [TFM] e calquera outra cuestión que se considere relevante).
3. Desenvolver as competencias transversais mediante actividades concretas (obradoiros, charlas, conferencias...).
4. Ofrecer información sobre a inserción laboral das titulacións.

Estas liñas de actuación concrétnanse para os estudos de Grao impartidos na Facultade en catro obxectivos, arredor dos cales se organizan as actividades de formación e orientación que se desenvolven nestes estudos.

1. Proporcionar orientación e tutorización ao alumnado de novo ingreso e ao de posteriores cursos sobre o funcionamento da Universidade e da Facultade, o plan de estudos e a oferta académica, con especial atención ás mencións cualificadoras.
2. Proporcionar información sobre bolsas e axudas, prácticas, saídas laborais e actividades relacionadas coa profesión específicas dos Graos cursados, así como formación para a creación de perfís profesionais, en colaboración co Servizo de Orientación Laboral do Campus de Lugo e outras organizacións externas.
3. Incrementar e enriquecer a formación do alumnado mediante a organización de relatorios, coloquios, prácticas de campo, actividades de aprendizaxe-servizo e outras actividades transversais ou específicas para diferentes materias, contando, de ser o caso, coa participación de profesionais externos.
4. Procurar o desenvolvemento das competencias transversais do alumnado (por exemplo, as relacionadas coa busca e citación de información, a corrección de traballos académicos, as destrezas comunicativas e a competencia lingüística en galego e castelán, etc.) mediante a colaboración interdisciplinar e a organización e difusión de sesións formativas e cursos de formación, coa participación de servizos da Universidade e da Facultade (Biblioteca).

O presente informe expón as actividades levadas a cabo con relación ás diferentes liñas do Plan, que abrangue aos Graos de Primaria e Infantil. O Plan integra accións de mellora que se viñan realizando anualmente e que constan nos Autoinformes de Seguimento dos Títulos elaborados polas Comisións de Título. O deseño do Plan propúxose como acción de mellora no Plan de

Melloras da Memoria de Calidade do curso 2019-2020 para desenvolver no curso seguinte (AM-01 2020-2021). O Plan FORTE-FFP foi aprobado pola Comisión de Calidade do Centro na reunión celebrada o 30 de abril de 2021, executando dese xeito á devandita acción de mellora.

Asimesmo, neste informe proporciónanse datos sobre o desenvolvemento desas actividades que xustifican a súa continuidade en vindeiros cursos ou a organización de actividades similares, por exemplo, o interese da actividade para a formación do estudantado, datos de participación do mesmo, resposta /acolida da actividade por parte do estudantado, datos de enquisas de satisfacción (de habelas), incidencias detectadas, etc. O informe contén asimesmo recomendacións sobre a posible continuidade das actividades, que serán analizadas e valoradas pola Comisión de Calidade.

Todas as actividades do Plan diríxense tamén ao alumnado do Dobre Grao, en tanto que este cursa as dúas titulacións (Primaria e Infantil).

LIÑA 1: ACTIVIDADES

1.1. XORNADA DE ACOLLIDA (PRIMEIRO CURSO)

No curso 2021-2022, por mor das restricións na presencialidade orixinadas pola situación de emerxencia sanitaria derivada da Covid-19, as actividades previstas foron axustadas nunha única sesión celebrada o 6 de setembro de 2021, e parte da información sobre o funcionamento da Universidade, a Facultade, o plan de estudos e a oferta académica foi transmitida ao alumnado mediante presentacións interactivas elaboradas dende as coordinacións de título, que se puxeron a disposición do estudantado por medio do campus virtual, na páxina de coordinación de primeiro curso. As ligazóns ás presentacións son as seguintes:

Para o Grao de Mestre/a en Educación Primaria

<https://view.genial.ly/5ef38991086b4f0d9717a7e3/presentation-benvida1primaria>

<https://view.genial.ly/5ef49771d31cf50da579752a/presentation-benvida2primaria>

Para o Grao de Mestre/a en Educación Infantil

<https://view.genial.ly/5efa26e687ce1d0d6d78e175/presentation-benvida1infantil>

<https://view.genial.ly/5efa275db4ded50d7ab06527/presentation-benvida2infantil>

Para o Dobre Grao de Mestre/a en Educación Infantil e Primaria

<https://view.genial.ly/60a5233507e8cc0dc55b0f83/presentation-benvida1dobre-grao>

<https://view.genial.ly/60a5235f6e18150d397255df/presentation-benvida2dobre-grao>

As presentacións incorporan asimesmo ligazóns a enquisas de satisfacción coa xornada, a súa duración e os seus contidos, que o alumnado tiña que valorar nunha escala de 1 a 4 (1: nada satisfeito; 4: moi satisfeito). Os resultados amósanse a continuación:

Alumnado Primaria: 17 respostas.

Utilidade dos contidos: Media de 3.35

Duración: Media de 3.88

Estrutura da sesión: Media de 3.65
Opinión global xornada acollida: Media de 3.71

Alumnado Dobre Grao: 8 respostas.
Utilidade dos contidos: Media de 3.63
Duración: Media de 3.38
Estrutura da sesión: Media de 3.5
Opinión global xornada acollida: Media de 3.75

Alumnado Infantil: 22 respostas.
Utilidade dos contidos. Media de 3.5
Duración: Media de 3.64
Estrutura da sesión: Media de 3.68
Opinión global xornada acollida: Media de 3.77

Observacións realizadas polo alumnado:

Respecto aos aspectos a incluír, as observacións máis comúns do alumnado son ás relativas a explicación dos horarios para comprender mellor o procedemento en escenario 2 (no que se iniciaron as clases), cuestión posiblemente coxuntural derivada da complexidade do sistema de turnos rotatorios de asistencia que houbo que establecer por mor das restricións sanitarias.

Moitos estudantes sinalan que non eliminarían ningún aspecto da sesión de acollida, o que nos da a entender que os contidos incorporados son útiles

Os resultados da enquisa son moi positivos, e apuntan á conveniencia de continuar realizando esta actividade coas modificacións ou melloras que resulten pertinentes, por exemplo, facendo os axustes que se precisen na información subministrada a través das presentacións.

1.2. INFORMACIÓN SOBRE OS GRAOS: REQUISITOS, ESTRUTURA, SAÍDAS (TODOS OS CURSOS). PRESENTACIÓN CAMPUS TERRA

A petición do Campus Terra, o equipo decanal, en colaboración coas coordinacións de título, recolleu información para a elaboración dunhas presentacións sobre o Grao de Mestre/a de Educación Infantil e Primaria e o Dobre Grao destinadas en orixe a proporcionar orientación académico-profesional ao alumnado de nova incorporación (AM-25 desenvolvida e incluída na listaxe de accións de mellora finalizadas da Memoria de Calidade do curso 2019-2020). As ligazóns ás presentacións son as seguintes:

Mestre/a Primaria: [Presentación de PowerPoint \(azureedge.net\)](https://azureedge.net)

Mestre/a Infantil: [Presentación de PowerPoint \(azureedge.net\)](https://azureedge.net)

Dobre Grao: [Presentación de PowerPoint \(azureedge.net\)](https://azureedge.net)

As presentacións, que estaban orixinalmente dispoñibles na web do Campus Terra, trasladáronse á web da Facultade, e coas actualizacións pertinentes empréganse dende o curso 2020-2021 tamén como ferramenta de orientación académico-profesional para todo o alumnado da FFP. Considéranse recursos útiles para proporcionar datos de interese sobre as titulacións, tanto para futuros estudantes como para alumnado da facultade. Así, por exemplo, pódese atopar nelas información sobre saídas laborais, inserción laboral, plan de estudos, mobilidade, etc. Resulta conveniente, polo tanto, manter activa esta actividade.

1.3. SESIÓN INFORMATIVA MENCIÓN (SEGUNDO CURSO)

Ao remate das clases do segundo semestre, a coordinadora do segundo curso de Primaria e Dobre Grao colgou na páxina de coordinación do curso no Campus Virtual información relativa ás mencións cualificadoras, en forma de vídeos, presentacións e trípticos elaborados polos docentes das mencións con datos relevantes sobre cada unha delas, informando ao alumnado mediante o foro de novas do Campus Virtual.

Desde o Vicedecanato organizouse o 31 de maio de 2022 unha sesión presencial na que o Vicedecano informou de xeito xeral sobre as mencións dispoñibles e a oferta de materias optativas, e solucionou ao alumnado asistente as dúbidas que puideran xurdir en relación coas mencións. O alumnado foi informado da organización da sesión mediante o foro de novas do Campus Virtual. Contabilizáronse un total duns 80 alumnos/as asistentes á sesión informativa, o que amosa o interese do alumnado por esta actividade.

Proporcionar orientación do alumnado sobre este aspecto dos plans de estudos considérase importante para que poidan configurar o seu perfil profesional de acordo coas súas preferencias e capacidades, polo que cómpre continuar desenvolvendo este tipo de actividades.

1.4. SESIÓN INFORMATIVA PRÁCTICUM: PRE-PRÁCTICUM (SEGUNDO E TERCEIRO CURSO)

A primeira sesión informativa pre-prácticum ten lugar co alumnado de segundo curso de Primaria e Infantil, e nela explícase o funcionamento do Prácticum en xeral (materias que cursarán en terceiro e cuarto) e do Prácticum I en particular, así como a normativa aplicable e cuestións importantes que deben solicitar (Certificado de Delitos Sexuais, tipos de centros colaboradores, realización de estadía fóra de Lugo, incompatibilidades, etc.). A sesión conta todos os anos cunha alta taxa de participación por parte do alumnado.

A sesión pre-prácticum co alumnado de 2º curso de Infantil e Dobre Grao que pasa para terceiro tivo lugar o martes 31 de maio, ás 18 h. no Salón de Actos. O alumnado foi informado da reunión e os procedementos para o seguinte curso (presentación informativa e documento para solicitude de prácticas en centros colaboradores temporais) a través das coordinacións de curso. De xeito similar, a sesión pre-prácticum co alumnado de 2º curso de Primaria celebrouse o 8 de xuño ás 18:15 h.

Na mesma liña, organízase unha segunda sesión para o alumnado de terceiro, e nela proporciónase información básica para afrontar o segundo Prácticum da titulación: datas e estruturación concreta do PII, particularidades deste prácticum en relación co Grao de Primaria (mencións), etc. No curso 2021-2022, esta sesión pre-prácticum transformouse nunha presentación informativa que se enviou ás coordinacións de curso a principios do mes de xuño, de xeito que a puidesen facer chegar ao alumnado través da Aula Virtual.

As sesións considéranse esenciais para orientar e preparar ao alumnado para as tarefas que desenvolverá en cursos posteriores nas dúas materias centrais da titulación (Prácticum I e II), cada unha das cales conta coas súas propias sesións organizativas, polo que é sumamente recomendable a súa continuidade.

1.5. PROGRAMA DE ALUMNADO TITOR (TODOS OS CURSOS)

En xaneiro de 2022, dende as coordinacións de título informouse por medio do foro de novas do campus virtual ao alumnado de todos os cursos da posta en marcha dunha nova convocatoria do programa de titores, dirixida ao alumnado de segundo curso e en diante para orientar ao alumnado de primeiro. Na convocatoria anterior (curso 20-21) non se recibiran solicitudes na Facultade para ser alumnado titor.

A escasa participación do alumnado neste programa e as posibles razóns xa se analizaran polo miúdo na memoria de calidade do curso 2019-2020 que se elaborou, como é costume, á metade do segundo semestre do curso 2020-2021, establecéndose como acción de mellora para o curso 20-21 contactar cos responsables do programa A Ponte, que tamén xestionan este programa, e achegar suxerencias de mellora co fin de facer esta iniciativa máis atractiva para o alumnado, por exemplo, replantexando e condensando contidos formativos para reducir o tempo adicado á formación, incrementando a formación online (máis flexible que a presencial), reducindo o número de créditos e as responsabilidades asociadas á titorización, ou actualizando a información dispoñible na web, visibilizando datos de interese para o alumnado (obxectivos do programa, recoñecemento, tarefas, etc.) e aportando información complementaria de utilidade, como vídeos con experiencias do alumnado titor. Dese xeito, o 11 de maio de 2021 enviouse dende o Decanato da Facultade un correo electrónico aos responsables explicando a problemática e achegando suxestións de mellora. Non se recibiu resposta, e decidiuse contactar de novo para expoñer a problemática. De feito, na convocatoria do curso 21-22 houbo interese por parte dunha alumna pero non puido finalmente apuntarse á convocatoria por mor dos horarios de formación e a imposibilidade de facer esa formación online, aspectos sobre os que xa te tiña suxerido facer melloras na comunicación enviada inicialmente. Desde o Decanato volveuse contactar cos responsables do programa o 4 de abril de 2022, e nesta ocasión si se recibiu resposta, agradecendo as suxestións e empraando aos responsables dos centros a unha reunión ao comezo do curso 22-23 para debater solucións.

O programa considérase unha ferramenta útil para a orientación e apoio do alumnado que inicia estudos. Porén, en tanto non se fagan melloras no seu desenvolvemento é probable que o problema da escasa participación do alumnado persista. Esta iniciativa continuarase publicitando ao alumnado, pero farase un seguimento dos posibles cambios nas condicións de desenvolvemento do programa en cursos sucesivos para valorar se esta actividade continúa formando parte do Plan FORTE.

LIÑA 2: ACTIVIDADES

2.1. INFORMACIÓN SOBRE BOLSAS, AXUDAS, PRÁCTICAS E ACTIVIDADES RELACIONADAS COA PROFESIÓN (TODOS OS CURSOS)

Os coordinadores de curso e de título informan puntualmente ao alumnado sobre todas aquelas convocatorias de bolsas, axudas, cursos, prácticas, e outras actividades relacionadas coa súa profesión por medio do foro de novas do Campus Virtual. Publicitar esta información considérase de utilidade para o alumnado, en tanto que estas axudas e actividades contribúen á completar a súa formación e mellorar o seu perfil profesional.

Dende as coordinacións de título ou curso difundíuse diversa información de interese para o alumnado a este respecto durante o curso 2021-2022. Dese xeito, informouse no mes de setembro de 2021 da convocatoria de prácticas académicas externas extracurriculares a desenvolver nos centros da Universidade de Santiago de Compostela a través da Área de Calidade correspondentes ao curso académico **2021-2022**. En novembro de 2021 informouse dos cursos gratuitos de formación online organizados pola ONCE sobre recursos para o alumnado con discapacidade visual, así como da celebración das terceiras Xornadas de Sensibilización e Prevención da Violencia Sexual na Mocidade. No mes de novembro comunicouse tamén ao alumnado de cuarto curso a posta en marcha da VII edición do Proxecto Mentoring da USC, un programa dirixido ao estudantado universitario e titulados e tituladas recentes, e que presta apoio individual para a toma de decisións e a planificación do seu futuro profesional. Ao alumnado participante proporcionásele o contacto cun profesional experimentado da mesma área profesional, que lle ofrece asesoramento, información e apoio para identificar mellor as súas fortalezas, definir o seu proxecto profesional e aproveitar as oportunidades da súa contorna, coa finalidade de mellorar as súas posibilidades de acceso ao mundo laboral. Xa no mes de decembro, informouse da celebración dun relatorio ("A Violencia de Xénero, Hoxe"), a cargo de Marta Rodríguez Engroba e Juan Vidal Pardo, presidenta e avogado de Si, Hai Saída, Asociación contra a violencia de xénero en Lugo. Comunicouse asimismo a posta en marcha da segunda edición do evento creativo "Creative Jam" no Campus de Lugo desenvolvido tamén no mes de decembro, onde estudantes e egresados poden participar en diferentes talleres e resolver desafíos sociais, ambientais e tecnolóxicos achegando solucións cara ao "Rural 2030".

En febreiro de 2022 informouse sobre a organización da xornada 'Mulleres STEM do S. XXI', desenvolvida na Facultade de Ciencias da Educación con motivo da celebración do Día Internacional da Muller e da Nena na Ciencia, á que se podía asistir de xeito presencial ou virtual. Do mesmo xeito, publicitáronse as actividades conmemorativas organizadas pola USC. Informouse tamén ao alumnado da celebración de dous seminarios gratuítos, nos meses de febreiro e marzo de 2022, sobre o desenvolvemento dos dereitos infantís, organizados pola Institución Libre de Enseñanza. No mes de marzo informouse da organización do "Obradoiro de Apoderamento Lingüístico", organizado pola Comisión de Normalización Lingüística da Facultade para promover a responsabilidade na normalización social do galego como parte da bagaxe competencial das futuras mestras e mestres. O obradoiro, impartido por "Rexenerando, sociedade cooperativa galega" desenvolveuse en dúas sesións celebradas en marzo e en abril. Tamén no mes de marzo comunicouse a publicación dun manual sobre comunicación inclusiva elaborado polas docentes Montse Pena Presas e María Caamaño Rojo, e que leva por título *Ax(e)itar a lingua. Orientacións para unha comunicación inclusiva no ensino*. O manual púxose a disposición do alumnado en formato dixital na web CIG-Ensino.

No mes de abril de 2022 informouse ao alumnado de que Alar Galicia, asociación sen ánimo de lucro que promove obradoiros e proxectos sociais, organizaba unhas Xornadas sobre Menores e Adicións o 27, 28 e 29 de abril no salón de actos da Xunta de Galicia en Lugo. Nestas xornadas diversos profesionais do entorno xurídico, social e sanitario debateron sobre a situación actual dos menores e as adicións. Asimismo, no mes de maio publicitouse a celebración do X Congreso de Educadores Católicos, organizado pola Diócese de Lugo, e informouse da convocatoria de prácticas extracurriculares do Programa Campus Rural, para levar a cabo prácticas académicas en municipios de menos de 5000 habitantes en zonas rurais con problemas de despoboamento.

Tamén no mes de maio informouse a todo o alumnado sobre a organización do Curso de verán XVII NOVAS FRONTEIRAS NA IGUALDADE DE OPORTUNIDADES 2.0: PORNOSOCIALIZACIÓN - MANOSFERA - VIOLENCIAS – COEDUCACIÓN", desenvolvido do 12 ao

15 de xullo no Salón Teatro do Auditorio Municipal de Lalín baixo a dirección de Milena Villar Varela e Mª Jesús Payo Negro, cun recoñecemento de 30 horas lectivas. Os obxectivos deste curso son:

- Promover a participación e integración entre escola e comunidade a fin de desenvolver accións que permitan detectar os problemas educativos e sociais que lles afectan, e aportar alternativas de solución que contribúan a mellorar a sociedade na que vivimos.
- Facilitar o encontro de profesionais de distintos ámbitos de intervención relacionados coa igualdade de oportunidades, favorecendo o intercambio de experiencias e o aproveitamento de materiais e recursos diversos sobre as temáticas propostas.
- Debater sobre a educación en igualdade nos ámbitos educativo e social, favorecendo unha reflexión sobre a igualdade como compromiso educativo e rachando os roles e estereotipos de xénero.
- Incrementar a conciencia sobre as diferentes expresións de violencias machistas na sociedade e coñecer os recursos e medios para previlas e combatelas.
- Coñecer e analizar boas prácticas para o desenvolvemento de actuacións igualitarias en diferentes contextos.

Por outra banda, os servizos que ofrece Área de Orientación Laboral publicítanse tamén a todos os cursos da titulación mediante o foro de novas do Campus Virtual: nese sentido, o BIP (Boletín de Información Profesional) elaborado periódicamente desde esta área publicítase a todo o alumnado, xa que contén información sobre axudas, prácticas, voluntariado, cursos, etc. que pode resultar de interese.

2.2. XORNADAS DE FORMACIÓN E ORIENTACIÓN LABORAL (CUARTO CURSO)

O alumnado de cuarto e quinto do dobre grao foi informado con data 9 de xuño e 15 de xuño de que o xoves 16 de xuño, de 10:30 a 12:30 impartiríase, por parte de persoal da Área de Orientación Laboral e Emprego da USC, previa xestión do Decanato da Facultade, unha sesión informativa virtual mediante Teams sobre orientación laboral, na que se proporcionou orientación sobre a elaboración do Curriculum Vitae e información sobre oportunidades de prácticas a nivel autonómico, nacional e internacional. De acordo cos datos facilitados pola Área de Orientación Laboral, asistiron á sesión 7 persoas. Aínda que os datos de participación son baixos (o cal podería estar relacionado co momento do curso no que se programou, xa que o alumnado se atopaba preparando as defensas de TFGs e os exames da segunda oportunidade), a opinión xeral dos participantes foi que a sesión resultou de utilidade.

Considérase que esta iniciativa contribúe á orientación do alumnado polo que respecta a saídas profesionais e á busca de traballo, polo que cómpre fomentar e publicitar este tipo de actividades.

2.3. INFORMACIÓN SOBRE SAÍDAS LABORAIS: SESIÓN INFORMATIVA SOBRE AS OPOSICIÓN (CUARTO CURSO)

O día 17 de marzo de 2022, en horario de 11:30 a 13:30 horas, tivo lugar unha charla informativa sobre as oposicións para todo o alumnado no salón de actos da facultade (que cedeu este espazo para a súa realización), a cargo de CCOO Ensino Lugo. A actividade foi publicitada a través do Campus Virtual, e contou cun bo dato de participación por parte do alumnado, rexistrándose unha asistencia de arredor de 80-90 persoas, malia o feito de que o alumnado de cuarto e de

quinto do dobre grao (os principais interesados, xa que son os que rematan este ano os estudos) non puido asistir ao atoparse de prácticas.

Por outra banda, continuando coa actividade realizada no curso 20-21 en resposta a unha solicitude que fixo chegar ao Decanato o alumnado de quinto curso do dobre grao, fixéronse as xestións oportunas a través do Decanato da Facultade para organizar unha sesión informativa sobre as oposicións, destinada especialmente ao alumnado que remata estudos do dobre grao e ao alumnado de cuarto curso dos graos de Primaria e Infantil. O alumnado foi informado por medio do foro de novas da celebración, o día 16 xuño, dunha sesión informativa sobre oposicións para Mestres/as de Infantil y de Primaria, impartida por unha mestra en activo. Tendo en conta o interese da sesión, esta publicitouse non soamente ao alumnado que remata estudos senón a todo o alumnado dos graos e o dobre grao. A sesión celebrouse virtualmente pola plataforma Teams, e asistiron un total de 36 persoas (cómpre ter en conta que uns meses antes xa se tivera organizado unha actividade similar, e esta levouse a cabo para que puidese asistir o alumnado que remata estudos).

Este tipo de sesións informativas considérase unha iniciativa de interese para o futuro profesional do alumnado, polo que se recomenda a súa continuidade.

LIÑA 3: ACTIVIDADES

3.1. RELATORIOS CON PROFESIONAIS EXTERNOS, PRÁCTICAS DE CAMPO, ACTIVIDADES DE APRENDIZAXE-SERVIZO, OUTRAS ACTIVIDADES TRANSVERSAIS OU ESPECÍFICAS (TODOS OS CURSOS)

Primeiro de Primaria:

- **“Educación en feminino: un paseo pola historia”.** Exposición dos pósters sobre educadoras da historia, realizados polo alumnado da materia “Teoría e Historia da Educación Escolar”. A V colección (elaborada polo alumnado do curso 2021-22) estivo exposta nos seguintes lugares: Facultade de Formación do Profesorado (8 febreiro – 2 marzo 2022), Biblioteca Pública de Lugo (do 4 ao 21 de marzo), IES Santiago Basanta Silva, Vilalba (do 22 de marzo ao 8 de abril), Conservatorio Profesional de Música Xoan Montes, Lugo (do 8 ao 21 de abril), Facultade de Ciencias da Educación, Campus de Santiago de Compostela (do 22 de abril ao 13 de maio), Centro Privado Colexio Fingoi, Lugo (do 19 de maio ao 6 de xuño), IES Nosa Señora dos Ollos Grandes, Lugo (do 8 ao 17 de xuño). Esta actividade, na que se implicou todo o alumnado da materia, dalle ao alumnado a oportunidade de traballar sobre a base dos coñecementos adquiridos nela, recollendo e tratando información para a súa divulgación. Por outra banda, contribúe a poñer en valor o traballo desenvolvido por mulleres educadoras ao longo da historia. O traballo desenvolvido ten, polo tanto, intencionalidade didáctica, sendo ao mesmo tempo un servizo público que ofrece esta Facultade, cunha clara vocación educativa e concienciadora. A idea é seguir desenvolvéndoo en vindeiros cursos, tendo en conta tanto os comentarios do público que acude a visitar a exposición, como a satisfacción que manifesta o alumnado que participa na elaboración dos diferentes pósters. O éxito da iniciativa, que celebrou este curso a súa quinta edición, e o interese que desperta fóra da Facultade, apuntan á conveniencia de continuar promovendo o seu desenvolvemento.

- Nos días anteriores e posteriores ao 25 de novembro de 2021 desenvóléronse asimesmo outras **actividades organizadas co alumnado da materia “Teoría e Historia da Educación Escolar” co fin de conmemorar o 25N**, día Internacional da eliminación da violencia contra as mulleres. As actividades lístanse a continuación:
  1. Participar na xornada do 23/11/21 sobre "Violencia sexual na mocidade", organizada na Facultade pola Secretaría Xeral de Igualdade da Xunta de Galiza.
  2. O xoves 25N vir tod@s vestid@s de negro/escuro, con adovíos violeta se é posible. Ademais poñeremos tod@s un lazo violeta nas lapelas durante todo o día.
  3. Poñer dúas urnas para recoller vivencias sobre violencia de xénero, nos vestíbulos dos andares 0 e 2, para compoñer posteriormente un mural.
  4. Elaborar un texto para ler antes da manifestación na cidade do xoves 25N.
  5. Recompilar os nomes das vítimas da violencia de xénero do 2021.
  6. Crear un hashtag sobre violencia de xénero para difundir a través das redes sociais: #adocenciacontraaviolencia.
  7. Organizar para o 2 de decembro unha charla sobre violencia de xénero e micromachismos, a cargo de Marta Rodríguez Engroba e Juan Vidal Pardo, presidenta e avogado respectivamente de SI, HAI SAÍDA, asociación contra a violencia de xénero en Lugo.
  8. Elaborar un gran mural para os corredores da Facultade, sobre violencia de xénero.
  9. Elaborar unha pancarta para a manifestación do 25N sobre violencia de xénero e educación.

A valoración das actividades é moi positiva porque todas elas foron iniciativa do estudantado, e co-organizadas con el. Ademais as accións tiveron certa visibilidade pública. Implicáronse unhas 40 persoas do total de alumnado de 1º de Primaria e 1º de Dobre Grao. Puido facerse este ano porque había un grupo de alumnas especialmente activo e sensibilizado con esta cuestión, e aínda que a intención do docente é repetir no futuro, teñen que darse as circunstancias adecuadas para poder facelo. O que está claro é que a violencia de xénero está entre nós: os testemuños recollidos con esta iniciativa dan conta de terribles experiencias vividas no pasado próximo por parte de mulleres que forman parte da comunidade universitaria desta Facultade, polo que é imprescindible traballar activamente o tema, e máis tendo en conta a orientación educacional da actividade das nosas titulacións. Desde a Comisión do Título apóiase a iniciativa e recoméndase a súa continuidade.

- **“A Revolución educativa” (16 de Decembro de 2021).** Conferencia a cargo de profesional externo (Irene Romo Poderós) vencellada á materia “Socioloxía da Educación”. Na conferencia abordáronse temas de interese para o alumnado vencellados á súa futura profesión, tales como a perspectiva histórica do cambio socioeducativo no estado español, achegas e prácticas do feito educativo, o pensamento de educadoras revolucionarias como Antía Cal, María Montessori e Rosa Sensat, ou achegas pedagóxicas e problemáticas prácticas da actividade docente. O alumnado mostrouse moi receptivo e participativo cara á actividade, manifestando o seu interese por conferencias sobre violencia de xénero, asociacións educativas, e experiencias innovadoras -poñendo como exemplo a serie emitida de TVE “Maneras de Educar”. Participou todo o alumnado do grupo expositivo da materia.
- **“Research Methodology: Methods and Techniques in Social Science” (6 Outubro 2021).** Conferencia a cargo de profesional externo (Yazan Taher Abd Alwali Shawabkeh) vencellada á materia “Socioloxía da Educación”. A actividade realizouse de xeito bilingüe (inglés-castelán) e centrouse na aproximación práctica á metodoloxía de investigación con

cuestionarios e enquisas. Participou nesta actividade todo o alumnado do grupo expositivo da materia, e amosouse interesado e receptivo.

Segundo de Primaria

- **“Camiñando xunt@s” (5 abril 2022).** Actividade de campo interdisciplinar, vencellada ás materias Ensinanza e Aprendizaxe da Aritmética, Ensino e Aprendizaxe das Ciencias Experimentais I, e Ensino e Aprendizaxe das Ciencias Sociais I. Realizouse un tramo do Camiño de Santiago (Camiño Francés, Barbadelo-Portomarín). O interese da actividade radica na súa intención de amosar a potencialidade da contorna próxima para desenvolver aprendizaxes en contexto de maneira interdisciplinaria. Abordouse o percorrido dende unha óptica matemática facendo paradas en lugares distinguidos para interpretalos en clave socio-científica. Na actividade participou practicamente todo o alumnado de 2º curso. Considérase de interese formativo como modelo para promover a importancia de integrar este tipo de actividades, que destacan como motivadoras polo seu carácter lúdico e recreativo, e permiten pór en marcha tanto a actividade física como a actividade mental, xa que as tarefas que se poidan propoñer requiren movemento e traballo fóra da aula, ademais de coñecementos das áreas específicas que se queiran integrar. Os obxectivos que se perseguen son:
  - Observar e valorar a contorna como un medio
    - xeográfico e histórico
    - social, cultural e artístico
    - natural, físico e matemático.
  - Recoñecer como estratexia didáctica para desenvolver aspectos cognitivos a que ilustra coa propia práctica, que require percibir, sentir, facer e reflexionar.
  - Utilizar esta actividade como recurso para a aprendizaxe de distintas materias.
  - Promover o respecto e coidado cara as contornas naturais, en definitiva, cara o medio.
  - Desenvolver hábitos de traballo colaborativo.

O alumnado manifesta interese nesta actividade, aínda que nalgún caso só sexa polo seu carácter diferencial e lúdico. Non se realizaron enquisas de satisfacción, pero si se ten constatado, nas conclusións de traballos académicos de materias de didácticas aplicadas relacionados coa análise e deseño de propostas docentes, a demanda deste tipo de actividades interdisciplinarias en contexto. A valoración xeral da actividade é positiva, polo que a vontade do profesorado implicado ata o momento é continuar desenvolvéndoa e ampliar o seu aproveitamento nas materias ampliando a relación de actividades. Porén, a continuidade da actividade dependerá da posibilidade de financiamento (a Facultade custeou os gastos con cargo ás Axudas para a mellora da docencia) e da disposición do profesorado responsable das materias implicadas.

Terceiro de Primaria

- **“Saída ao parque Rosalía de Castro (Lugo)” (21-22 setembro 2021).** Actividade de campo vencellada á materia “Ensino e aprendizaxe das Ciencias Experimentais II”. Saída para observación de especies vexetais, recollida de mostras e determinación das mesmas, que serán procesadas posteriormente para elaborar material didáctico para a aula. Tamén se solicita ao alumnado que faga unha reflexión sobre as saídas de campo como recurso didáctico para realizar a conexión entre o coñecemento da aula e o da realidade, para

deseñar tarefas contextualizadas, para desenvolver o traballo cooperativo e o papel activo do alumnado na aprendizaxe. Esta actividade ten vinculación con outras tarefas da materia polo que a participación foi moi elevada: aproximadamente 95 alumnos e alumnas dun total de 107 estudantes matriculados. Non se realizaron enquisas de satisfacción, pero tanto na valoración oral da materia, na derradeira sesión de clase, como nas reflexións do portafolio da materia, o alumnado fai fincapé da necesidade deste tipo de actividades prácticas para repensar a súa actividade como futuros docentes. Ademais, as actividades ao aire libre sempre, pero especialmente en tempos de pandemia, poden favorecer o interese e a motivación do alumnado por participar nelas.

Cuarto de Primaria

Neste curso non consta a realización actividades transversais, prácticas de campo e/ou actividades con profesionais externos.

Primeiro de Infantil

Leváronse a cabo un total de 6 actividades:

- Catro actividades desenvolvéronse no 1º cuatrimestre e comprendían **varias actividades con profesionais externos na asignatura de “Socioloxía da Educación”**.
- No segundo cuatrimestre implementáronse **2 proxectos de Aprendizaxe-Servizo**, un na asignatura de “psicoloxía da educación”, titulado: **“Mejorando los recreos con una mirada inclusiva”** e outro titulado **“Desenvolvemento da educación emocional na infancia a través da creación de contos interactivos e audiovisuais”**, no que participaron varias asignaturas, tanto da FFP como da FCE (concretamente, Procesos de mellora e uso das TIC (Lugo e Santiago); Observación e Análise: Suxeitos e Procesos Educativos (Lugo e Santiago); Organización e Xestión do Centro Escolar (Santiago)). A valoración de ambos proxectos foi, en liñas xerais, moi positiva e motivadora para o alumnado.

Segundo de Infantil

En segundo curso desenvolvéronse 2 actividades:

- A primeira, titulada **“¿Para qué queremos saber más sobre Lingüística? Los trastornos del lenguaje en las aulas de Educación Infantil ”**, e desenvolvida o **31 de marzo de 2022**, consistiu na impartición a finais de marzo de 3 sesións na materia “Aprendizaxe da Lingua Oral”, realizadas por David Navarro Ciurana, bolseiro FPU da Universitat de València. As profesoras da materia fixeron unha valoración moi positiva da conferencia posto que o conferenciante estivo en todo momento buscando a intervención do alumnado. A realización de preguntas específicas sobre as gravacións permitiu observar a capacidade de análise lingüística do alumnado despois de ter superado os tres primeiros temas da materia. As persoas que responderon ao conferenciante foron quen de diferenciar trastornos fonéticos de trastornos fonolóxicos, observar as similitudes entre as holofrases infantís e o estilo telegráfico adulto, destacar o uso de recursos de comunicación non verbal para suplir as dificultades léxicas e gramaticais, etc. A asistencia era obrigatoria e, salvo casos excepcionais, asistiu todo o alumnado matriculado.
- A segunda actividade, adscrita á asignatura **“Aprendizaxe da lingua oral”**, consistiu na **elaboración durante o segundo semestre, do Blog “O noso recuncho”**, cuxo obxectivo era levar á práctica nas sesións interactivas algúns dos puntos teóricos vistos nas sesións

expositivas e, á vez, poder elaborar recursos que lle poidan ser de utilidade ao noso alumnado (ou a quen consulte o blog) nun futuro. Esta mesma actividade tamén se realizou na optativa de 3º “Educación e Linguas en Galicia”.

Os pasos dados para a elaboración das actividades detállanse a continuación:

- 1) Elaboración previa do blog en Wordpress por parte da docente da materia coa axuda da profesora Rocío García Pedreira, quen leva a cabo un blog similar co alumnado da Facultade. Neste paso previo, creáronse unha serie de categorías e elaboráronse entradas que lles servirían ao alumnado como modelos para as súas tarefas. Así, chegado o momento de publicar as súas entradas, só terían que pasar a información redactada aos apartados pertinentes, e as entradas terían todas unha aparencia similar.
- 2) Explicación dos contidos teóricos na sesión expositiva e repaso dos mesmos na sesión interactiva para que o alumnado que non asistira á sesión expositiva puidese entender a actividade.
- 3) En grupos dunhas cinco persoas, o alumnado decidía o recurso co que traballaría o punto teórico que se lles pedía. Para isto tiñan que i) comentarlle á docente que ían facer no seu recurso para asegurarse de que a idea encaixaba no que se pedía e ii) publicar unha breve descrición do mesmo nun foro habilitado no Campus Virtual para evitar así posibles solapamentos temáticos.
- 4) Redacción do recurso nun documento compartido.
- 5) Copia do recurso no blog empregando o modelo creado pola docente con anterioridade. O alumnado tiña que respectar o máximo posible o formato da entrada-modelo xa elaborada.
- 6) Corrección das entradas por parte da docente, deixando comentarios naquelas entradas que aínda non estaban listas para ser publicadas.
- 7) Revisión das entradas por parte do alumnado, incorporando os cambios solicitados pola docente.
- 8) Última revisión por parte da docente unha vez incorporados os cambios solicitados e publicación do recurso.

A elaboración destes materiais foi moi satisfactoria para o alumnado, posto que podían elaborar algo que lles fose de utilidade o día de mañá á vez que levaban á práctica os contidos teóricos das clases expositivas. Ademais, o feito de compartir o material polo blog facía que sentisen que os recursos elaborados son moi accesibles para calquera, e non se reducían a unha tarefa entregada no Campus Virtual e corrixida pola profesora.

Terceiro de Infantil

Primeiro cuadrimestre:

- **Conferencia realizada o 18 de outubro de 2021 na materia de “Iniciación á Lectura e á Escritura”** de Verónica Rúa Garrido do CEIP Antonio Carpintero sobre os prerequisites básicos para a adquisición da lectoescritura na etapa de Educación Infantil.

Verónica García Garrido, pedagoga terapéutica do CEIP Antonio Carpintero (), fala nesta conferencia sobre os prerequisites básicos para a adquisición da lectoescritura na etapa de

Educación Infantil, proporcionando unha ollada práctica dende a realidade das aulas. Esta actividade foi pensada para o alumnado da materia Iniciación á Lectura e á Escritura, pero está aberta a todo o alumnado da Facultade (sexa de xeito presencial ou telemático mediante Teams).

A participación e valoración por parte do alumnado foi altamente satisfactoria.

CONFERENCIA DE **VERÓNICA RÚA GARRIDO**
Pedagoga terapéutica do CEIP Antonio Carpintero

Prerrequisitos básicos para a adquisición da lectoescritura na etapa de Educación Infantil

Unha ollada práctica dende a realidade das aulas

Luns 18 de outubro de 2021 | 16:00 h.
Salón de actos da Facultade de Formación do Profesorado
A través de Teams no enlace: www.shorturl.at/dfCMQ

Organización

Noelia Estévez Rionegro
Dpto. Didácticas Aplicadas
Grupo de Investigación RODA
(Razoamento, Discurso e Argumentación)
<https://rodausc.gal/>

Susana Cid Fernández
Dpto. de Psicoloxía Evolutiva e da Educación
Grupo de Investigación NeuCogA-Aging
(Neurociencia Cognitiva Aplicada e Psicoxerontoxía)

USC UNIVERSIDADE DE SANTIAGO DE COMPOSTELA
FACULTAD DE FORMACIÓN DEL PROFESORADO

Segundo cuadrimestre:

- **Proxecto de ApS “Petiscando libros” (31 de xaneiro ao 10 de maio).**

A Lei da lectura, do libro e das bibliotecas (2007) recolle que, na actualidade, a lectura é concibida como unha ferramenta básica para o desenvolvemento da personalidade e tamén como instrumento para a socialización. Por esta razón, dende os diversos ámbitos búscase a posta en práctica de accións organizadas de promoción lectora para o desenvolvemento de sociedades lectoras que utilizan a lectura como ferramenta fundamental para o exercicio da cidadanía, para o cambio social e individual.

Este proceso de promoción tamén se leva a cabo dende a escola, unha das máis importantes institucións con responsabilidade formativa sobre os máis novos. Os novos presupostos da educación literaria destacan a importancia de traballar co fin de conseguir hábitos lectores duradeiros, e de que o docente actúe como mediador de lectura; é dicir, unha ponte ou enlace vivo entre os libros e os lectores, que propicia e facilita o diálogo entre ambos. Os seus principais roles serían, polo tanto, actuar como modelo de lector, como incitador da lectura e tamén como planificador de itinerarios lectores e programación sobre a materia.

Neste sentido, preocupa especialmente a falta de hábitos lectores dos docentes en formación de etapas tan importantes como a educación infantil e primaria e a pouca consideración que, polo xeral, se lle presta a estes aspectos nos procesos formativos que os habilitan para o desenvolvemento da profesión. Así, conséntase a necesidade de reflexionar sobre a responsabilidade individual do docente de achegarse á literatura infantil, movidos inicialmente polas esixencias da profesión, pero dispostos a deixarse atrapar e desenvolver así un novo modelo de mediador-lector.

En canto ao carácter innovador da experiencia, destacamos os seguintes aspectos:

- proxecto estimula a conexión entre os procesos de formación docente e a comunidade de aprendizaxe, xa que o seu principal resultado é a creación dun recurso en aberto na rede por e para docentes.
- A nivel metodolóxico, aséntase sobre presupostos de aprendizaxe significativa e activa, que fan ao alumnado protagonista, mediante procesos colaborativos de lectura dialóxica.
- Un dos aspectos claves sobre o que se asenta o proxecto é a motivación do alumnado derivada da interiorización da importancia dos procesos de mediación lectora que van desenvolver no futuro, no rol que a lectura e a literatura pode xogar na mellora da sociedade e o carácter decisivo da súa actuación.
- Dende un punto de vista social e cultural, a experiencia ofrece un entorno nutrido de gran variedade e diversidade de recursos literarios e libros infantís de especial interese para o trabalo nas aulas, arredor de diversas temáticas emerxentes vinculadas coa educación en valores, e con gran potencial para o desenvolvemento de obxectivos relacionados coa intelixencia e a regulación emocional.

Neste sentido, o obxectivo principal deste proxecto de ApS é ofrecer un espazo de lectura dialóxica, mediante a estratexia do club de lectura, cuxos resultados sexan postos a disposición da sociedade mediante o desenvolvemento dun blog de recomendacións literarias e propostas didácticas, realizado por e para docentes, titulado Petiscando libros.

OBXECTIVOS ESPECÍFICOS:

- Incentivar o interese pola lectura e o coñecemento de obras literarias infantís con potencial para o seu traballo nas aulas de infantil dende un enfoque interdisciplinar.
- Fomentar o espírito crítico e a capacidade de reflexión compartida en torno ao mundo da literatura infantil e da mediación lectora en contexto escolar.
- Coñecer a pluralidade de propostas que ofrece o mercado do libro infantil actual e saber diferenciar as súas principais características.
- Desenvolver estratexias de análise crítica da literatura infantil.
- Diseñar propostas educativas vinculadas cos libros infantís traballados no club de lectura en base aos contidos curriculares establecidos para a educación infantil na comunidade autónoma de Galicia (Decreto 330/2009).
- Familiarizarse co proceso de creación e desenvolvemento dun blog mediante a plataforma Wordpress.
- Mellorar a formación dos estudantes con respecto á educación literaria e o proceso de mediación lectora.

FASES:

1. PREPARACIÓN: a docente, previamente ao comezo das clases, encargárase do deseño e creación do blog mediante a versión gratuíta da plataforma Wordpress, incluíndo elementos visuais, categorías, etiquetas, e entradas de mostra. Por outra parte, tamén se creará un usuario e contrasinal con permisos de edición, para a súa utilización por parte do alumnado, así como video-tutoriais con indicacións claras e sinxelas sobre algunhas accións básicas que o alumnado terá que levar a cabo. Finalmente, establecerá a selección de obras que se van utilizar.

2. PRESENTACIÓN: na primeira sesión de clase, presentarase o club de lectura, o blog e todos os recursos facilitados no campus virtual para a súa realización, así como un pasaporte de lectura grupal para o seguimento das lecturas, para ser cuberto con valoracións das obras lidas e cos cromos correspondentes, facilitados con cadanseu libro.

3. COMEZO E DESENVOLVEMENTO DO CLUB DE LECTURA: ao longo de 6 sesións interactivas de cada unha das dúas materias, a docente ofrecerá a selección de obras, de xeito que cada grupo de traballo conte cunha obra diferente. O tipo ou temáticas das obras de cada semana serán previamente traballados na sesión expositiva semanal correspondente, co obxectivo de ofrecer os contidos teóricos necesarios para o seu maior entendemento. As seleccións de obras traballadas xirarán en torno aos seguintes aspectos:

- Na materia de Literatura e Dramatización: álbums ilustrados de temas emerxentes, álbums ilustrados narrativos, reescrituras da tradición oral, libros-objeto, libros-informativos.

- Na materia de Literatura e Arte: cómics/álbums sen palabras, álbums ilustrados derivado de curtas e viceversa, libros de película, libros-cd, libro de arte, biografías ilustradas.

4. COMEZO E DESENVOLVEMENTO DAS ENTRADAS DO BLOG: de maneira paulatina, á par da realización das sesións do club de lectura, os diversos grupos de traballo

comezarán a subir as entradas. Estas serán primeiro gardadas como borradores, para que a docente poida corrixilas e facer propostas de mellora, e despois serán programadas para ser publicadas en diferentes días.

5. AVALIACIÓN:

- Do produto: de carácter formativa e continua, mediante as correccións feitas ás diversas entradas realizadas.

- Da experiencia:

- Grupal: a páxina final de cada pasaporte de lectura inclúe un cuestionario de valoración grupal, mediante preguntas de escala de Likert, no cal se lle pregunta sobre a percepción e valoración da actividade con respecto ao club, con respecto ao blog e outras de carácter xeral (sobre a selección de obras, o ambiente creado, o rol da docente e as entradas). Serán recollidos na expositiva final.

- Individual: nesta mesma sesión final da materia, pasarase un cuestionario individual anónimo, principalmente de preguntas de resposta múltiple, onde se pregunta ao alumnado polo seu comportamento lector, a motivación pola lectura e a percepción lectora, para identificar os hábitos lectores previos e a influencia do club de lectura sobre eles.

Con respecto á contribución do proxecto á adquisición das competencias das materias, a competencia xeral desenvolta con respecto a ambas materias é a seguinte:

G.11.- Reflexionar sobre as prácticas de aula para innovar e mellorar o labor docente. Adquirir hábitos e destrezas para a aprendizaxe autónoma e cooperativa e promovelos nos estudantes.

Con respecto ás específicas, destacan as seguintes:

E.45.- Coñecer a tradición oral e o folclore

E.50. - Coñecer e utilizar adecuadamente recursos para a animación á lectura e á escritura.

E.51. - Adquirir formación literaria e en especial coñecer a literatura infantil.

E.55. - Saber utilizar o xogo como recurso didáctico, así como deseñar actividades de aprendizaxe baseadas en principios lúdicos.

E.56. - Elaborar propostas didácticas que fomenten a percepción e expresión musicais, as habilidades motrices, o debuxo e a creatividade.

E.58. - Promover a sensibilidade relativa á expresión plástica e á creación artística

A valoración da proposta é moi boa, tanto con respecto ao produto resultante (<https://petiscandolibros.wordpress.com/>), como á acollida e participación do alumnado.

No relativo ao club de lectura, a motivación e participación do alumnado foi medrando segundo se ían sucedendo as sesións. Así, rematou por crearse un espazo seguro, onde toda reflexión era ben acollida e se sentían libres para posicionarse ante as obras seleccionadas con liberdade, refutar ideas con respecto, compartir interpretacións e valorar a adecuación das obras para infantil, baixo que circunstancias e con que obxectivos concretos. Tamén se foron enriquecendo as propostas e ideas para a súa

utilización na aula, especialmente co reforzo dos contidos teóricos traballados nas expositivas.

Con respecto ao produto resultante (o blog), as correccións e comentarios ofrecidos pola docente foron tidos en conta e, a partir deles, notouse unha evidente evolución e mellora do contido das entradas, tanto a nivel de redacción como na planificación das actividades e a escolla dos contidos relacionados. Ademais, pódese ver un aumento do dominio na utilización de termos e conceptos teóricos que foron traballados na aula.

Ademais, moitos deles utilizaron o blog como recurso tamén na práctica, tanto no deseño de unidades e proxectos que formaban parte da avaliación final da materia, como na escolla de obras recollidas no blog para a súa lectura na aula de infantil. Neste último caso, por parte do alumnado de dobre grao que estaba de prácticas durante o mesmo período de tempo.

Por outra parte, moitos dos grupos excederon o número esixido de entradas, vinculadas coas obras presentadas en clase, e fixeron as súas propias buscas ou sentiron interese por difundir obras que eles xa coñecían ou que coñeceron durante estes meses.

- **Actividade de campo na materia de “Educación Estética”, consistente na visita ao Museo provincial de Lugo (31 de Marzo de 2022).**
  - Obxectivo: achegarse ao traballo co “obxecto de museo ou xa musealizado” con posibilidades de uso como elemento pedagóxico.
  - Procedemento: a partir da selección de dúas pezas musealizadas (de diferente natureza, material, técnica, etc.) do museo que poden empregar para potenciar a observación e educación estética co alumnado de educación infantil, realízase un pequeno informe.
  - Criterios de selección de obxectos musealizados: consideración do momento evolutivo dos nenos e nenas aos que pretende dirixirse, idades, significatividade, información ofrecida na cartela...

Cuarto de Infantil

En 4º curso, non se informou da realización de ningunha actividade no 2º cuatrimestre, mais si constan dúas que se levaron a cabo no 1º cuatrimestre:

- **Actividade con profesionais externos na materia de “xogo infantil” titulada “O xadrez na escola” (1 de outubro de 2021).**

O presidente de XAQUEDRUM, Pablo Castro Girona, presentou unha conferencia sobre o potencial formativo do xadrez na escola, centrándose no emprego de fichas e de xogos didácticos, tanto motrices como de aula, para a etapa de Educación Infantil e Educación Primaria.

Ademais de informar sobre o proceso de implantación do Xadrez como contido curricular nos centros educativos.

Defendeu que cando o xadrez se presenta nas aulas cunha orientación educativa, potencia no alumnado habilidades relacionadas cos procesos de aprendizaxe, entre eles:

A resolución de problemas
A toma de decisións e a aceptación do erro
A capacidade crítica e autocrítica
A empatía: pensar no que está pensando a/o rival
A memoria inmediata
A atención e reflexión
A capacidade de concentración
A visión espacial
O razoamento lóxico-matemático
O pensamento creativo
A autoestima e sentido do logro.

Malia que o nivel de participación oral das alumnas non foi significativo, na valoración posterior recoñeceron a pertinencia da conferencia como proposta innovadora para as aulas e, sobre todo, valoraron os recursos presentados para o alumnado dos últimos cursos de educación infantil.

- **Saída de campo aos arredores de Lugo na asignatura "Educación en Contextos Rurais" (11 de setembro de 2021) .**

O alumnado quedou moi satisfeito coa proposta, e ademais puido comprobar de primeira man e de maneira moi activa e distendida como se concretan na realidade diversos contidos que se presentarían nas sesións expositivas da materia das seguintes semanas. A valoración do docente tamén é moi positiva. A intención do docente da materia é repetir a actividade en cursos vindeiros se existe á posibilidade.

Todos os cursos das titulacións

Na Facultade desenvolvéronse durante o curso 2021-2022 outros eventos transversais de interese para a formación do alumnado. Cómpre destacar a **exposición "Historia y Cultura del Pueblo Gitano"** que tivo lugar desde o día 4 ao 18 de marzo na planta baixa do centro, onde se exhibiron paneis relativos a esta temática e a súa relación co eido docente. A Facultade colaborou neste evento, que organizaron a Asociación de Enseñantes con Gitanos e a Asociación de Promoción de Integración Gitana de Lugo.

A valoración xeral das actividades desenvolvidas dentro da liña 3 é positiva. Trátase de actividades útiles, que contan en conxunto cun alto grao de implicación do alumnado e que complementan a formación recibida na aula. Por outra banda, o propio alumnado manifesta a necesidade deste tipo de actividades, que despertan o seu interese, os motivan e promoven a reflexión sobre a práctica docente. Resulta, polo tanto, moi aconsellable continuar fomentando iniciativas nesta liña, mantendo e, de ser posible, ampliando as actividades que se realizan.

LIÑA 4: ACTIVIDADES

4.1. CURSO DE COMPETENCIAS INFORMACIONAIS (NIVEL BÁSICO: PRIMEIRO CURSO; NIVEL AVANZADO: CUARTO CURSO)

A Biblioteca da Facultade organiza e imparte dous cursos de competencias en información, un de nivel básico para o alumnado de primeiro de primaria, infantil e dobre grao, e outro de nivel

avanzado para o alumnado de cuarto de primaria, infantil e dobre grao. Estes cursos contribúen ao desenvolvemento de competencias transversais do alumnado polo que respecta á busca e citación de información e á realización de traballos académicos, e son especialmente útiles para a realización do TFG. Entre os seus obxectivos destacan:

- o Recoñecer a importancia das competencias dixitais e xestionar o tempo de estudo.
- o Coñecer os recursos de información e servizos da BUSC e recursos TIC da USC.
- o Coñecer, buscar e avaliar fontes de información e recursos.
- o Axudar na realización dun TFG mediante o uso de metodoloxía científica e o uso ético da información.
- o Comprender a propiedade intelectual.

A información sobre a posta en marcha dos cursos publicitouse por medio do Campus Virtual, con mensaxes e un video explicativo elaborado dende a Biblioteca. O curso básico de primeiro desenvolveuse no primeiro semestre (outubro-novembro 2021) e contou cun bo dato de matrícula (149 matriculados e 98 aptos entre primaria, infantil e dobre grao). O curso avanzado desenvolveuse tamén no primeiro semestre (novembro-décembro 2021) pero cunha cifra máis baixa de matriculados e aptos (67 matriculados entre primaria, infantil e dobre grao, e 24 aptos, malia que hai que ter en conta que 14 alumnos (8 aptos) xa tiñan feito o curso en terceiro, polo que en total hai alomenos 75 matriculados e 32 aptos nesa promoción, xa que o curso pasado houbo dúas edicións (unha para terceiro e outra para cuarto).

Con respecto á diferenza nos datos de matrícula entre os cursos, cómpre ter en conta que o alumnado xa recibe unha formación básica importante no curso que ten lugar en primeiro, e ademais conta co asesoramento do profesorado titor do TFG e tamén coa información e recursos complementarios que proporcionan outros servizos da universidade, tales como a Biblioteca Universitaria ou o Servizo de Normalización Lingüística. Por outra banda, por cuestións organizativas tamén relacionadas coa pandemia, non foi posible que o director da Biblioteca presentase de xeito presencial os cursos ao alumnado, polo que se recorreu aos vídeos introductorios. Ambas razóns puideron tamén influir na baixa participación.

Tendo en conta a súa importancia para orientar e formar ao alumnado na realización de traballos académicos, e polo tanto para a súa formación en competencias transversais, propónse manter estas accións formativas.

4.2 PROXECTO COMPETENTES (TODOS OS CURSOS)

No curso 2019-20 púxose en marcha este proxecto trala súa pilotaxe no curso 2016-17. O Proxecto Competentes persegue promover o bilingüismo nos Graos e Mestre/a de Educación Infantil e Primaria, desenvolvendo e avaliando as competencias lingüísticas do alumnado en lingua galega e castelá nas diferéncias materias adscritas ao programa. Trátase polo tanto dunha iniciativa interdisciplinar que contribúe á formación do alumnado en canto a competencias transversais. O proxecto continúa a ter unha boa acollida e implicación por parte do profesorado, contando no curso 21-22 con 18 materias de formación básica, obrigatorias e optativas adscritas impartidas no Grao de Infantil (2 con perfil de castelán, unha bilingüe e o resto de galego), 20 en Primaria (2 con perfil de castelán, unha bilingüe e o resto de galego) e 30 no Dobre Grao (3 con perfil de castelán, unha bilingüe e o resto de galego).

A iniciativa e a súa continuidade están plenamente xustificadas tendo en conta as actuais competencias lingüísticas do noso alumnado cando ingresa na Facultade (escoita comprensiva, lectura comprensiva, escrita e oralidade): en xeral, tanto a nivel oral e escrito, pode considerarse moi mellorable a expresión tanto en galego como en castelán, pero nos últimos cursos vense detectando por parte do profesorado unha merma moi significativa da competencia de expresión oral en galego, que se pon de manifesto cunha porcentaxe cada ano máis alta de alumnado que non é capaz verdadeiramente de comunicarse oralmente en galego con fluidez. Na Comisión de Normalización Lingüística abordouse o tema deste descenso na competencia do galego falado, que ademais corroboran os informes, estremadamente preocupantes, que tanto a RAG como o Consello da Cultura Galega publicaron no 2021 sobre a lingua galega e a mocidade galega da actualidade.

4.3. OBRADOIRO DE APODERAMENTO LINGÜÍSTICO (TODOS OS CURSOS)

A Comisión de Normalización Lingüística da facultade, co apoio do Servizo de Normalización Lingüística, organizou o 29 de marzo e o 5 de abril o "Obradoiro de apoderamento lingüístico" co obxectivo principal de promover a **responsabilidade na normalización social do galego como parte do ámbito competencial dos mestres e mestras**. Neste obradoiro, de dúas sesións teórico-prácticas, introdúcense algunhas claves para a comprensión do actual escenario de conflito lingüístico, apoiándose na experiencia individual e colectiva na procura de novas iniciativas coas que reforzar o galego no e a través do ensino. Os obxectivos son:

- Afondar na comprensión do contexto lingüístico actual en Galicia.
- Reflexionar sobre a problemática lingüística galega como parte do ámbito competencial do ensino.
- Coñecer metodoloxías de intervención socio-lingüística.
- Deseñar intervencións desde o ensino para a normalización lingüística e a activación de falantes.

O obradoiro foi impartido de xeito presencial por Andrea Rico Rega, educadora social, pedagoga, experta en facilitación de grupos, e socia de "Rexenerando S. Coop Galega". Recoñécese cun diploma acreditativo de 6 horas presenciais. Máis información na ligazón: <https://www.usc.gal/gl/servizos/snl/dinamizacion/apoderamento.html>

Considérase unha iniciativa de interese, na medida en que fornece competencias centrais e tamén transversais dos títulos, especialmente de carácter lingüístico, polo que se recomenda a súa continuidade se as circunstancias o permiten.

4.4. CURSO DE HABILIDADES COMUNICATIVAS (CUARTO CURSO /TODOS OS CURSOS)

No segundo semestre do curso, o Servizo de Normalización Lingüística oferta a segunda convocatoria desta actividade formativa que está estruturada en tres módulos, os cales abordan a redacción científica, falar en público e como desenvolver presentacións dixitais eficientes (a primeira convocatoria desenvólvese no primeiro semestre, nos meses de setembro a novembro, e a segunda entre febreiro e abril).

Os módulos poden cursarse de xeito independente. Cada un deles consta de 25 horas e será recoñecido con 1 ECTS por competencias transversais (lingua) para todas as titulacións. No

curso 2021-22 impartíronse por medio de teledocencia na plataforma corporativa Teams. As coordinacións de título informaron ao alumnado de todos os cursos desta iniciativa, dado o interese destes módulos para a formación do alumnado na defensa de traballos académicos, especialmente no seu derradeiro curso.

A publicidade deste tipo de iniciativas desenvolvidas por distintos servizos da USC considérase importante para animar ao alumnado a perfeccionar as súas competencias transversais, polo que se recomenda a súa continuidade.

4.5. CURSOS DE FORMACIÓN EN LINGUAS: CLM E OUTROS

Ao inicio do curso 2021-2022, o alumnado foi informado dende as coordinacións de título a través do foro de novas do Campus Virtual das actividades desenvolvidas polo Centro de Linguas Modernas da USC, que organiza cursos de linguas e exames de certificación de nivel, ambos útiles, entre outras cuestións, para mellorar o perfil profesional do alumnado, desenvolver competencias transversais (coñecemento de linguas estranxeiras) e ter acceso a programas de mobilidade participando en estadías Erasmus en centros que teñen convenios coa Facultade. Tendo en conta isto, considérase oportuno continuar proporcionando información ao alumnado sobre este tipo de actividades.

Asimesmo, en febreiro de 2022 o alumnado das titulacións foi informado desde as coordinacións de título pola mesma canle da publicación da resolución do 26 de xaneiro de 2022, da Secretaría Xeral de Política Lingüística, pola que se anuncia, con carácter voluntario e gratuíto, a convocatoria de cursos de lingua galega preparatorios das probas para obter os certificados de lingua galega Celga 1, Celga 2, Celga 3 e Celga 4. Os cursos ofértanse tanto en modalidade presencial como en liña.

Este informe, elaborado polas Coordinacións dos títulos cos datos aportados por membros das súas respectivas Comisións de Título, será obxecto de análise por parte da Comisión de Calidade, que revisará e valorará a eficacia do Plan e concretará, de habelas, as accións de mellora pertinentes, as cales figurarán no Plan de Melloras da Memoria de Calidade do curso 2021-2022. Para a proposta de accións deberanse ter en conta as incidencias presentadas polos diferentes grupos de interese a través do proceso *PS-05 Xestión de incidencias (SQR)*, os resultados das enquisas de satisfacción que recollan cuestións relativas a este proceso, e as recomendacións emanadas do ciclo VSMA das titulacións (verificación, seguimento, modificación, acreditación) que teñan que ver con este eido.

Lugo, 17 de xuño de 2022

Paula López Rúa
Coordinadora do Título de Grao en Mestre/a de Ed. Primaria

Pablo César Muñoz Carril
Coordinador do Título de Grao en Mestre/a de Ed. Infantil